

Källa: Sysav.se

SOPHISTORIA

Så länge människan funnits, har det uppstått avfall. Sophantering är med andra ord ingen ny företeelse, men däremot är både kvantiteten sopor och avfallets karaktär, sammansättning och komplexitet ett nytt problem sett ur ett historiskt perspektiv.

Eleverna får i den här övningen reflektera över hur sophanteringen såg ut förr från stenålderns upp till idag.

GENOMFÖRANDE

Ni ska idag arbeta med sopornas historia genom att titta på en film och arbeta med olika diskussionsfrågor. Med hjälp utav frågorna kan man se hur samhället har förändrats och hur våra konsumtionsvanor har förändrats genom tiden.

DEL 1: TITTA PÅ FILM

Börja med att titta på filmsnutten som handlar om sophantering till sjöss 1964. Den visar hur synen på sopor förändrats på drygt femtio år. Du hittar filmen under länktips. Läs sedan elevbladet "Historien om avfall". Läs högt eller låt eleverna läsa själv.

DEL 2: DISKUSSION OCH INTERVJU

Låt eleverna samla alternativt rita sopor till valfri tidsålder eller alla tidsåldrar antingen enskilt eller i grupp. Jämför och diskutera!

1. Du är en stenåldersmänniska: Vad får du för sopor på en dag respektive en vecka? Hur sorterar du dem?
2. Du lever i en stad på medeltiden: Vad får du för sopor på en dag respektive en vecka? Hur sorterar du dem?

ÄMNET

Bl, Ke, Ge, Sv

MÅL

Målet med övningen är att eleverna reflekterar över hur människans sopor har förändrats genom tiden.

NI BEHÖVER

- Kopiera upp lika många elevblad som det finns elever.

3. Du lever på landet kring år 1900: Vad får du för sopor på en dag respektive en vecka? Hur sorterar du dem?
4. Du lever i en stad kring år 1900: Vad får du för sopor på en dag respektive en vecka? Hur sorterar du dem?
5. Du lever nu: Vad har du kastat idag eller i veckan? Hur sorterar du dem?

Intervjua

- Fråga en äldre släkting eller bekant vad som blev sopor när hen var barn. Jämför med vad du har för sopor idag!

Intervjua i grupp eller enskilt. Lämna in som skrivuppgift och låt eleverna redovisa intervjuerna genom rollspel inför klassen.

DEL 3: UTMANING

Jobba i smågrupper och ta reda på hur man fick hem mjölk för 100 år sedan i Sverige.

Alternativ 1: Låt alla grupper svara på alla frågor och redovisa skriftligt.
Alternativ 2: Ge grupperna en eller två frågor var att besvara och låt eleverna redovisa sina svar muntligt inför klassen.

1. Hur kom mjölken hem från kossan?
2. Var producerades mjölken?
3. Var köpte man mjölken?
4. Hur förpackades mjölken?
5. Vilket material var förpackningen tillverkad av?
6. Varifrån kom förpackningsmaterialet?
7. Kunde man återanvända förpackningen?
8. Kunde man återvinna förpackningen?

REDOVISNING OCH

DOKUMENTATION

Eleverna får rita soporna till varje tidsålder, sätt sedan ihop och gör en affisch som kan hängas upp på skolan.

Dokumentera med bilder och foton och dela i klassens blogg.

LÄNK TIPS

- <https://www.youtube.com/watch?v=XrcrX9Qaw2o>

Utdrag ut läroplan LGR11

ÖVERGRIPANDE KUNSKAPSMÅL

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola:

- kan använda kunskaper från de naturvetenskapliga, tekniska, samhällsvetenskapliga, humanistiska och estetiska kunskapsområdena för vidare studier, i samhällsliv och vardagsliv,
- har fått kunskaper om förutsättningar för en god miljö och en hållbar utveckling,
- har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.

BETYGSGRUNDANDE FÖRMÅGOR

Övningen bidrar till utveckling av förmågan att:

- värdera val och handlingar i hemmet och som konsument samt utifrån perspektivet hållbar utveckling (Hkk),
- använda kunskaper i biologi/fysik/kemi för att granska information, kommunicera och ta ställning i frågor som ekologisk hållbarhet/energi/teknik/miljö samhälle (Bi/Fy/Ke),
- värdera lösningar på olika miljö- och utvecklingsfrågor utifrån överväganden kring etik och hållbar utveckling (Ge),
- formulera sig och kommunicera i tal och skrift, läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften (Sv).

CENTRALT INNEHÅLL

Ämnesinnehåll som tas upp i övningen:

Hkk: Val och användning av varor och tjänster som används i hemmet och hur de påverkar miljö och hälsa.

Bi: Människan beroendet av och påverkan på natur och vad detta innebär för en hållbar utveckling.

Ke: Materiens kretslopp genom råvarors förädling till produkter, hur de blir avfall som hanteras och sedan återgår till naturen.

Ge: Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling. Ojämlika levnadsvillkor i världen, till exempel olika tillgång till utbildning, hälsovård och naturresurser samt några bakomliggande orsaker till detta.

Sv: Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form. Hur man ger och tar emot respons på texter. Handstil samt att skriva, disponera och redigera texter för hand och med hjälp av dator.

Nedan kan du se vilka av de Globala målen övningen kopplar till.

